

l'accentua també a la francesa, fent-lo rimar amb *vis*. L'adjectiu *joliu* ha estat bastant acceptat en català literari pertot, si bé només com a mot de forta atmosfera literària, tant avui, en què l'han usat el valencià Llorente i alguns escriptors (en general poetes secundaris) del Princ., com a l'Edat Mitjana, en què l'usaren en poesia de to una mica afrancesat, Turmeda i Jacme Marc; abans el femení era *jolia* (Eiximenis, si bé caldria veure si no fou cosa del poeta, futur prosificador); basten les dades que n'aplega *AlcM*. A Eivissa hi ha una forma emparentada i amb sentit semblant al de *juli*. A Alcoi *joliblau* «joc de xiquets que consisteix a passar corrents els jugadors d'una acera a l'altra, i no deixar-se agafar del qui 'para' mentres estan al mig de carrer», *AlcM*, que sembla compost amb *blau* (en algun dels sentits figurats d'aquest mot, qui sap si en la seva qualitat de malnom popular de la gent i coses de la Marina), i amb un sentit afí al de 'cosa en suspens', com en *parets en joli* i el dels jocs de juli barcelonins més amunt descrits; en *jolibell* que *AlcM* localitza en el Maestrat és probable que vulgarment s'hagi vist una composició paral·lela, si bé usada com a locució adverbial (*al ~*) i probablement alterada de *jubileu* com suggereix aquesta obra. En fin hi ha un mall. local *enjòdol* 'persona que està sense dir res i fent més nosa que companyia' a Artà (*AlcM*) que deu ser alteració del nostre *enjoli* (potser ajudant-hi *còdol* en qualitat de cosa insensible): possiblement havent estat sentit el mot com un adjectiu i vacillant la llengua entre dues formes en casos *tebi (tèbia)/tèbeu, rèbia/rèbeu > rèbol, sutze/sützeu/sützea, es canvià enjòli(t) en enjòleu > enjòdol* i després dissimilació de les *l*. Semànticament cf. els usos figurats del mall. *enlà* (< en l'àer), de sentit tan semblant de les *parets enjòlit*. — 5 Del fr. *joli* degué passar el mot directament a l'anglès, on una forma derivada o connexa ja era usada en anglès mitjà, per Chaucer: «--- That serven love, for aught that may bifalle! / But this is yet the beste game of alle, / that she for whom they han this *jolitee*, / can hem there-for as muche thank as me» (= 'who serve love no matter what may happen but this is still the best joke of all, that she for, for whose sake they have this pleasure, can therefore thank them as much as they thank me'), *The Knight's Tale*, v. 949. Segons sembla un derivat abstracte de *joli* + -TATE (no sembla que la -t tingui relació amb la del nostre *enjòlit*). Si bé cf. les cites de L. de Rueda i Cervantes. — 6 Ja va relacionar el *juli* dels Rams amb l'adjectiu *joliu/joli* Fokker (ZRPb. xxxviii, 1917, p. 482). Aquest adjectiu prové del grup germànic format pel gòt. *jiuleis*, esc. ant. *jól*, ags. *géal* o *geohbol* 'festa de mitjan hivern', angl. *yule*, amb el sentit fonamental de 'convit invitació' («einladung»), i potser encapçalat pel scr. *yácati* 'implora, comanda, exigeix' (si bé d'altres ho enllacen amb l'ave. *æxəm*, persa *yaç* 'glaç' [Uhlenbeck, *Altind. Etym. Wb.*] i la semblança amb el lit. *žólės/žoliiū* 'medicina' és vaga i probt. casual).

Enjoncar, V. *jonc* (però cf. ENFLONC, car potser hi ha encreuament amb formes dialectals italianes allí explicades).

5 ENJONDRE, adv. 'en altre lloc', mot comarcal del Nord-est del Principat, amb variants *enllonre* i *allonre*, en occità antic *albondre*: provinents tots ells del ll. ALIÜNDE 'd'un altre lloc, des d'una altra banda', que ja en llatí vulgar formà una variant amb terminació -DRE per raons fonètiques i analògiques; és possible que ja llavors alguns ho analitzessin com AL-IÜNDE, pronúncia que explicaria l'evolució en -j. □ 1.ª doc.: *a(l)lonre* ja es troba a fi del S. XIII, *alondre* en el XIV; *ajonra*, 1599; *enjondre*, S. XIX.

15 «Los menýars --- los ey cobesejats destempradament, per rasó del loc per què passen; quar aquel pas és atalantament d'om, e-l menýar no pot passar *alondre* sinó là on per forsa à a passar», *VidesR*, f.º 184v1, traduint «transitus non est alius quo transeatur ---» (p. 556.4); «à <a>lit vistes moltes vegades, e-l terme de Camarasa e *alondre*, ab los homeyers desús ditz», 1295-9; 1 d'altra banda en un document ross. de 1373: «dien que l'aygua del dit viver no seria bastant a fer molí draper, que d'*alondre* hauria hom haver aygua», *InvLC*; «yo no romandrè pas an nula manera, que tant é a fer *ayondra* que no puyx are romanir» en la *Questa* del mallorquí Reixac, 132.6, traduint *aillors* de l'original francès; i *alondre* figura en el Dicc. de Rims de Jacme Marc (1371) però no en el del seu imitador L. d'Aversó, bon indici que ja per aquell temps el mot era merament reg. en cat., potser ja limitat al Pirineu i pre-Pirineu, com en el temps modern, i que per tant certs cenacles no el devien reconèixer.

La informació moderna va ser quasi tota aplegada per Aguiló i els corresponsals del seu diccionari, i en el *DAG*. trobem les dades de la variant amb -j-. La primera dada d'aquesta apareix en uns hendecasil·labs datats de 1599, i publicats amb alguna petita corrupció, que redreço així: «d'aquí v<e> a <és>ser la casa postrada / com un hom abatut y sense honra: / d'aquí <se'n> ve a estar endeutada; / venint de molt anys ha, molt bé s'enfondra, / que pot contar molt bé tota enfangada; / o, si vol bé, anar secar-lo a *jonra* / pus rics barcelonesos poc lo stimen».²

La majoria dels corresponsals d'Aguiló essent gent de ciutat, on aquest adverbí és incomprendible i exòtic, molts l'entenen malament. Moll, que ja es va adonar de l'etimologia ALIÜNDE en AORBB I (1928), 192 (i en *AlcM*, s. v. *enjondre*), si bé sense explicar-la fonèticament, ja fa notar algun d'aquests malentesos; en la frase «vós m'oferiu 50 rals, i *enjondre* me'n donaven tres duros i no ho som volgut donar» que li donen interpretant «fa poc temps, poco antes»³ deu ser 'en altra part' com pertot; però el mateix cal creure de la traducció «pertot arreu» que atribueixen a la Plana de Vic i «La Tor», i d'algun altra. Cita d'una carta de 1854: «lo còlera mossega de traydor --- adés un vehí, adés un parent, reventjant-se <llg. *revetjant-se=rabejant-se*> ara com ara en lo centre de la població y picant *enjondre*, ço és, envestint ça